

Anmeldelser.

Karl Erik Bergsten: Östergötlands Bergslag. Lund 1946.

Svensk kulturgeografisk Forskning staar paa et højt Stade kvantitativt og kvalitativt. Bergstens Arbejde slutter sig smukt til den store Række Monografier af erhvervsgeografiske Enheder, der er udgaaet fra Lund under Helge Nelsons Førerskab med Styrken i den yderst detaillerede Analyse og den sikre Fornemmelse af Geografiens Karakter og Krav.

Paa ægte geografisk Vis starter Bergsten med det naturgeografiske Milieu, Naturlandskabets Særpræg, de geomorfologiske Forudsætninger for de oprindelige Landbrugsbygder, Skovene, Malmlejerne og Vandkraften. Jernfremstillingens Saga oprulles derefter med geografisk Dokumentation og med særlig Hensyn tagen til Perioden 1640—1820. Slutteligen fører Forf. Linien videre frem til de aktuelle Industriforhold i denne Egn ved en Skildring af den moderne Industrikulturs omkalfatrende Indflydelse paa det gamle Erhvervssystem. De ny industrilokaliserende Faktorer: Elektriciteten, Jernbanerne, rationel Stordrift m. m. besejrer tidligere Tidens elvbetingede Hammerværker og sætter Slæde- og Lastdyrtransporterne ud af Spillet, men Aarhundreders Haandværkerkultur betinger nye Former for fortsat industriel Virksomhed. Finspång-Værket gøres til Genstand for særlig Behandling, og med største Interesse følger man denne Virksomheds Vækst og Metamorfose. Kanonstøbningsperioden bringer Frederiksværks tilsvarende Periode i Erindring paa flere Maader.

Bergstens Kildemateriale er meget stort, og hans kildekritiske Metode er bemærkelsesværdig. Skatteopgivelser, som udgør en væsentlig Del af Materialet, maa jo som Nutidens Selvangivelser behandles med Forsigtighed som Grundlag for videregaaende Slutninger. Bergstens Metode til Undersøgelse af f. Eks. Kvæg-

hold-Opgivelsernes Sandsynlighed ved Hjælp af Korrelationsdiagrammer er lærerig.

Et rigt Illustrationsmateriale — 91 Figurer og 2 Plancher — bestaaende af Detail- og Oversigtskort, Kartogrammer, Reproduktioner af gamle Slik og aktuelle Fotografier m. m. letter Tilægnelsen af det meget omfattende, men særdeles veldisponerede Stof.

Axel Schou.

Viggo Hansen: Gummi. 12×18 cm. 106 s, 9 fot. og 6 kort. 1948.

Ved undervisningen i erhvervsgeografi er der et behov for supplerende læsning. Den planlagte serie: Vigtige varer, hvis første bind hermed foreligger, kan derfor påregne stor skolemæssig interesse. For læreren som stoffkilde, for eleverne som opslagsbog ved øvelser og elevforedrag.

Pædagogisk set er netop gummi et prima emne, rigt på anledning til geografisk ræsonnement. Naturgeografiske faktorer begrænser produktionsmulighederne til kalmebæltet, så længe Hevea er vigtigste gummitræ. Plantagernes beliggenhed inden for tropezonen er igen kulturgeografisk betinget af forhold som tilbud på arbejdskraft og traditionel koloniorganisation. Gummindustriens placering er til gengæld konsumbestemt, og det er ingen tilfældighed, at verdens vigtigste gummiby, Akron, ligger i en af U.S.A.s industrielle øststater i et land med høj levestandard og en bil for hver 4. indbygger.

Om alt dette og om historiske, teknologiske og økonomiske forhold giver Viggo Hansens bog god oplysning. Og den er aktuel. Krigsårenes problemer behandles: Den syntetiske gummi og de ny gummiplanter, f. eks. mælkebøtten, kok-sagyz i S.S.S.R. Der sluttes med statistik ført op til 1946. En nyttig bog paa håndbogshylden. (Lille fejl: På to kortmålestokke står m for km).

Axel Schou.

Johs. Humlum: Kulturgeografisk Atlas. 2. Udg. Gyldendal 1947. 124 S. 110 Kort og Bikort. 56 Tekstillustrationer.

Erhvervsgeografien er en ung Disciplin i rivende Udvikling. I Geografiundervisningen har dette Omraade af Kulturgeografien i den sidste Snes Aar erobret sig en sikker Stilling inden for en Række forskellige Skoleformer, en Landvinding, der er stabiliseret ved maalbevidst Forskningsarbejde og pædagogisk Tilrettelægning gennem en Række Lærebøger. Tidligere Tidens spredte Notitser om et Lands Næringsveje er i moderne Lære-